

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

82. Cupidi sunt sine misericordia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Quis te expoliavit, Abba? demonstrans sanctum Evangelium, ait: Iste. Et alio tempore dicebat, hoc ipsum Evangelium vendidisse, ac pretium pauperibus erogasse. Discipulo verò sciscitanti: Ubi est Evangelium, Abba? Crede, inquit, fili, ob amorem ejus, qui dixit mihi: *Vende, quae habes, & da pauperibus*; illud vendidi, & dedit eis, ut in die Judicii habeamus fiduciam abundantiorē apud Deum. Et quia iterum vidua mulier petivit ab eo eleemosynam, quoniam esuriebant filij ejus, non habente eo aliquid omnino, tradidit se ei, ut venderet eum mimis Graecis, quos & Christianos fecit in paucis diebus. Haec referens sanctus de sancto Serapione, dicebat ad eos: *Vae, va, o philo Christi, quid prodest homini colloquenti de actibus sanctorum Patrum? Credite mihi, quia usque hodie putabam, quod vel aliquid facerem, datis quas habere possum, pecuniis, nesciebam autē, quod & seipsum vendiderunt, quaedam compassione superati.*

Paulinus seipsum vendidit, ut captivum redimeret.

De S. Paulino Gregor. in Dialogis. Cum saevientiam Vandalorum tempore fuisset Italia in Campaniae partibus depopulata, multique essent ab hac terra in Africanam regionem traducti, vir Domini Paulinus, cuncta, quae ad Episcopi usum habere potuit, captivis, indigentibusque largitus est. Cumque jam nihil omnino superesset, quod petentibus dare potuisset, quodam die quaedam vidua advenit, quae a Regis Vandalorum genero suum filium in captiivitatem fuisse ductum perhibuit, atque a viro Dei ejus pretium postulavit, si forte illius dominus hoc dignaretur accipere, & hunc concederet ad propria remeare. Sed vir Dei magnopere petenti faminae, quid dare potuisset, inquirens, nihil apud se aliud nisi se invenit; petentique faminae respondit, dicens: Mulier, quod possim dare, non habeo, sed me ipsum tolle servum, me juris tui esse profiteere; atque ut filium tuum recipias, me vice illius in servitium trade. Quod illa ex ore tanti viri audiens, irrisionem potius credidit, quam compassionem. At

ille, ut erat vir eloquentissimus, atque apprime exterioribus quoque studiis eruditus, dubitanti foeminae citius persuasit, ut audita crederet, & pro receptione filij sui, in servitium Episcopum tradere non dubitaret.

Perrexere igitur utriusque ad Africam. Procedente autem Regis genero, qui ejus filium habebat, vidua rogatura se obtulis, ac prius petiit, ut ei filium donare debuisset. Quod cum vir barbarus, typho superbiae turgidus, & gaudio transitoriae prosperitatis inflatus, non solum facere; sed etiam audire despiceret, vidua subjunxit, dicens: Ecce hunc hominem pro eo vicarium praebeo, solummodo pietatem in me exhibe, mihi que unicuique filium redde. Cumque venisset vultus hominem conspexisset, quam artem nosset, inquisivit. Cui vir Dei Paulinus respondit, dicens: Artem quidem aliquam nescio, sed hortum bene excolere scio. Quod vir gentilis valde libenter accepit, cum in nutriendis oleis, quia peritus esset, audivit. Suscepit itaque servum, & roganti vidua reddidit filium. Quo accepto, vidua ab Africana regione discessit. Paulinus vero excolendi horti suscepit curam. En quousque plerique Sanctorum ex affectu & compassione in proximos pervenerunt! En qualem, & quantam affectus, & compassionis eleemosynam erogaverunt!

Cupidi sunt sine misericordia.

PUNCTUM LXXXII.

SI unus de fratribus tuis ad paupertatem tuam devenit, non obdurabis cor tuum, Deut. 15, nec contrabes manum tuam, sed aperies eam pauperi.

Refrigescente charitate, ac vento avaritiae flante, in similitudinem lapidis

Iob. 38.

lapidis durantur aqua, (populi) durantur ut crystallus, &c.

Proverb. 12. 10

Iob. 24.

Pauperes quidam ample- xantur lapi- des. Cur?

Hebr. Impiorum in pauperes aspi- rium. Hebr.

1. Reg. 15.

Nabal ter stultus.

Viscera impiorum crudelia. Annon cru- delia eorum viscera, qui Nudos dimittunt homines, indumenta tollentes, quibus non est operimentum in frigore, quos imbrēs montium rigant, & non habentes velamen amplexantur lapides? Quid est, quod pauperes, ac miseri lapides amplexantur? Quia scilicet magis scintillas abstrusas in lapidum venis ad se calefaciendos elicere sperant, quam charitatis calorem ad durissimis hisce lapi- dibus. Amplexantur lapides; homines ni- mirum duos, ut lapides, ut eos ad mise- ricordiam emolliant.

O duritiam! Vim fecerunt depradantes pu- pillos. Hebr. Pupillos ex uberibus diripiunt. Tanta scilicet est eorum aviditas facien- di sibi mancipia, vel quia videre neque- unt symbolum pietatis, pupillos ex ma- trum uberibus diripiunt. Præterea: Vul- gus pauperum spoliaverunt. Hebr. Pignus pauperis acceperunt. Iterum: Nudis, & ince- dentibus absque vestitu, & esurientibus tulerunt spicis; hoc est, quas famelici à mello- ribus relictas spicas collegerunt, has in- humaniter abstulerunt.

Hujus duritiei fuit Nabal ille Carme- lus, de quo supra, cui ob inhumanitatem emortuum est cor ejus intrinsecus, & ipse factus est quasi lapis. Dum tonderentur oves, dumque haberet domi quasi con- vivium Regis, mittit ad eam David: Si quid habes ad manum, &c. Ut modeste pe- titit! At homo durus, ferox, & malitiosus; Quis est David, & quis est filius Isai? Hodie increverunt servi, qui fugiunt dominos suos. Tollam ergo panes meos, & aquas meas, & carnes pecorum, quæ occidi tonsoribus meis, & dabo viris, quos nescio unde sint? O Nabal, verè Nabal, quod est stultus! Hic licet tres in homine hoc ineptias animadver- tere, & totidem in quos avaritia domina- tur. Prima stultitia fuit, nolle eum agno- scere, qui tam beneficus fuerit. Quis est David? Secunda, loco elemosynæ redde- re verbum contumeliosum: Hodie increve- runt servi fugitivi. Tertia, timere sibi, qui famulis, ac tonsoribus defocurum, quod largiretur, cum aded esset dives, & ex- trueret in domo sua, quasi convivium Re-
Speranza Scripturæ selecta.

A gis. O cæcam avaritiam! O stultam cupidi- tatem! O viscera crudelia?

Hæ sunt divitum stultitiæ, non cogno- scere, quid à pauperibus beneficii acci- piant: quin loco elemosynæ reddere ver- ba contumeliosa, & in omni rerum opu- lentia, timere, deficiat aqua: sic equi- dem ait: Tollas aquas meas, &c.

Quam justè verus David, Christus Dominus noster, qui hæc passus est in persona pauperum, indignabitur, dicere- que Angelis suis, quod ait David pueris suis: Accingatur unusquisque gladio suo. Verè frustra servavi omnia, quæ hujus erant in deserto, &c. Ego illi tor bona dedi, & me- rito pauperum conservavi, & auxi, de- fendi à furibus, infortuniis, ac innumeris periculis: (Viri isti erant nobis pro muro, di- xerat illa, ut sunt verè pauperes) nunc pe- to exiguum quid, aliquid lanæ, panis, &c. ex his, quæ abundanter ipsi à me collata sunt in propriam, & pauperum utilitatē, & cum deberet eos humaniter excipere, & fovere, injuriis excipit, & cum sit aliàs prodigus in suis vanitatibus, sic miser & tenax est in adjuvandis pauperibus, ut ti- meat, ne sibi aqua deficiat. Deseram ergo eum, ac permittam, cor ejus emori, & in- star lapidis ad omne bonum durefcere, qui lapideum se pauperibus exhibuit, tandēque finier vitam, & bona simul, & animam perdet. Hic est finis crudelitatis avari, &c.

Divites, qui avari, iudem stulti.

In pauperes duri durè excipien: ut à Deo.

Et ecce homo habens manum avidam. Du- Matth. 12.

plex huic remedium: Extende (sic jubet Christus) manum tuam. Et extendit, & re- Divitum ma- stituta est sanitati. Alterum ex observatio- nus avida cu- ne circumstantiæ, quam adnotat S. Mar- rantur ex- cus, quod antequam hominem sanaret, tentione. Surge, inquit, & sta in medium. Mediocri- Mar. 3.

Mar. 3. tatem præcipit diviti, ut quodam conten- tus medio non excedat in conquirendis divitiis, sed mediocritate contentus sit, & quod manus sanetur, pauperibus pro conditione status largiatur, &c.

Nihil iniquius, quam amare pecuniam, hic Eccl. 10. enim animam suam venalem habet, quoniam in vita sua projecit intima sua, id est, miseri- cordiæ viscera: quoniam scilicet immise- ricors est, nec pietatis viscera habet, &c.

Chrysol. de divite, qui induebatur pur- Chrysol. pura, serm. 127.

L t

pura, & bysso, &c. Iste dives, inquit, immo A divitiarum captivus, servus opum, & ipsis censibus compeditus, tantum pompæ immobile sepulcrum, in quo pietatis totus utique & visus defecerat, & auditus, non jam personam, non pauperem, sed ipsam misericordiam despicit, ad januam suam Lazaro sic jacente. Purpura, bysso, delicatis vestibus, epulis blandis ferrea viscera crudelis anima nutrebat, quem Deus humanæ salutis avidus inquisitor emollire cupiens, non tam Lazarum, quam ipsum pietatis conflatatorium ejus projecit ad januam. Conflatatorium dixi, propter ferrea viscera. Impiis ergo oculis mendicus Lazarus ingeritur, admoveatur, & ut dives dare possit, magis, magisque divitis census cumulat: sed dives adamante durior, quicquid Deus pauperis propter alimoniam divitis conferebat ad eum, ille aut effundebat turpiter, aut crudeliter reponebat. Item ut non taceret, ut clamaret, ut admoneret divitem, ut panem se querere tantum jejunas pauper ostendat, ut vel ad minima largienda abundantis impelleret animum, augetur pauperis fames. *Cupiebat, inquit, de micis saturari, quæ cadebant de mensa divitis.* At dives variis crapulæ ferulis indigiem suam ructabat ad cælum, ne vocem pauperis humi, & taliter jacentis audiret. Itemque Deus, quia obduratis auribus unius oris nihil erat vos clamantis, ad apertendum cor divitis totum corpus pauperis vulneribus aperit, ut in admonendo divite torerent pauperis ora, quot vulnera, solvuntur viscera, ulcera producantur, hiatus vulnorum dilatatur, sanies effunditur, & tota pauperis caro componitur in scenam pietatis, ut quem vox esurientis non moverat, vel suspiria, vel dolores, gemitus, & tota ætumnarum congeries commoveret, sed dives superbo oculo, & insatiabili corde, hæc omnia & audire, & sentire contemnit.

*Psal. 143.
Psal. 75.
D. Aug. ibid.*

Promptuarie eorum plena (& pauperes vacui.)

D. August. ad illa verba: *Dormierunt somnum suum, & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.* Somno similis,

inquit, fuit vita eorum. Divitias habuerunt instar somniantium, qui interitum dormiunt, divites sibi videntur, cum expergefiunt, suam cernunt oculis vigilantibus paupertatem. Sic illis facta sunt ipsa præsentia deliciosa, quomodo qui videt per somnium invenisse se thesauros, tamdiu dives, quamdiu non evigilat. Somnium illum divitem facit, evigilatio pauperem, transit somnus iste: transit vita ista. *Et nihil invenerunt in manibus suis; quia nihil posuerunt in manibus Christi, &c.* At non est somnium eorum, qui divitias suas in manus pauperum posuerunt, hi cum dormierint somnium suum, id est, cum è vita migraverint, thesaurum æternum in manibus suis invenient, qui divitias suas in manibus pauperum reposuerunt.

Quæ divites recondunt, nulli profunt. *Genes. 35.* Sepelivit Jacob idola illa, quæ sui habebant. *Erimures, quæ erant in auribus eorum, subter terebintum.* S. Ambr. ait, infructuosam, ac sterilem eam arborem esse: namque idola avarorum, quæ sunt divitiæ, sub sterilitate reconduntur. Inaures etiam eorum sterilitati subsunt: quia vel non audiunt postulantes miserum, vel nihil omnino illi tribuunt.

Quomodo proficuum esse potest, quod sub rotæ clavibus, ac serinis reclusum asservatur? Hoc epitheto aurum appellat Moyses: *Et operuit illud (scilicet oraculum) auro purissimo.* Reg. *Auro concluso.* Sic ubi habetur aurum obriatum, Sept. legunt, *conclusum.* August. *Aurum inclusum.* Tigur. & Variabl. in thesauris *Inclusum.* Pagnin. & Alij recentiores volunt ex eo aurum dici conclusum, quod diligenter claudatur, & custodiatur ab avaris in thesauris, quibus utique, & ipsi recluduntur. O quam melius, si illud educerent, & ex eo oraculum (Christum in paupere) operirent!

Ipsæ divitiæ erunt immiseri cordibus tormentum. *Audite hoc, vacca pinguis, Amos 4. &c. quæ conteritis pauperem. Alij: Quæ Alij, absorbetis pauperem, &c. Levabunt vos in contis-*

Pagnin.
Iudic. 8.
Gedeon cur vi-
ros Socoth spi-
nis contrivit.

contia. Pagninus: *Levabunt vos in spinis*, hoc est, ipsa vestrae divitiarum vos concremabunt.

D. Ambr.

Gedeon, ut perficeret quandam victoriam, petiit panem à viris Socoth, qui dare noluerunt. Ex bello reversus Tullius spinas, ac tribulos, & contrivit cum eis, atque comminuit viros Socoth. Justa punitio, ut spinis divitiarum misericorditer non elargitarum pungerentur, ac necerentur. S. Ambros. Parietes aut vestitis, homines veste nudatis! Clamat homo nudus, & tu sollicitus es, quibus marmoribus pavimenta vestias. Panem postulat homo: & equus tuus aurum sub dentibus mandit. Delectant te ornamenta pretiosa, cum alij frumenta non habeant. Vitam populi poterat annuli tui gemma servare.

¶ Quam stricti interdum vel ij, qui spiritum profertur.

Eleemosynas
quidam non
faciunt, qui
alia operosiora
faciunt.
D. Basil. hom.
2. in divit.
avar.
Matth. 19.

Videre est quosdam ad mortificationes, & labores expeditos, ac paratos ad jejunia, flagellationes, peregrinationes, &c. Ad omnia, in quibus sumptus non requiritur, omnem sine sumptu pietatem ostendent, inquit Basil. egentibus vero ne obolum quidem præbeant.

Orig. in Car.
D. Thom.

Bonus ille juvenis evangelicus præcepta quidem servabat, sed ubi primum audivit: *Vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, abijt tristis*, vel juxta Hebræos, ex Orig. relato à D. Thom. in Cajet. *Cæpit scalpere caput suum, & non placuit ei.* O quot! ô quot huic per similes, qui ubi non agitur de eleemosyna, aut aliquid erogando, vivunt læti, servant præcepta, & diligunt proximum! Sed ut ait Euthym. quasi nullum ei inferendo nocumentum, non quasi dividendo suas cum eo possessiones (veluti hic juvenis diligebat) hoc enim, subdit, excelsum est, & supra Judaicam in humum depressionem.

Euthym. ib.

Benè ergo ambulant, vel ut melius dicam, & verè dicam ambulare videntur in præceptis, sed ubi hoc tangitur consiliū: *Vade, vende, & da pauperibus*, claudicant, abeunt tristes, scalpunt caput. Ubi no-

A tandum, pravam hanc dispositionem ad consilia magnum esse indicium, quod præcepta ipsa non servantur: sicque Hilar. can. 19. Ambr. Aug. Beda. Theoph. & pleriq; in Matth. Græcorum ajunt, ut jam supra tetigit, hunc juvenem non servasse, ac mentum esse: si enim dilexisset proximum, sicut seipsum, inquit Hieron. opere complisset, & non esset tristis, cum sua dare pauperibus juberetur.

Hilar. can. 19.
Ambr. in Luc. 18.
Aug. ep. 89.
Beda, & Theophyl. hoc loco.
Hier. ibid.
Mem. Psal. 118.
Hebr.

B Quomodo dilexi legem tuam, Domine. Psalmo veluti titulus est littera Mem. Hebr. viscera charitatis. q. d. qui hæc non habet viscera, præcepta non servat.

Quid miseri dicemus? quid educati in schola Christi respondebimus, cum in Judicio surget vidua Sareptana gentilis, quæ nunquam Evangelij verba audivit: *Quod uni, &c.* quæ licet potius cum morte, quam cum fame contenderet, ut dicit

C Chrysof. cum nihil illi superesset, quam parum farinæ cum filio comedere, & mori: & tamen mater, in extrema necessitate cum filio, solâ internâ voce admonita dat, quod habet. Quid, inquit, nos qui in extrema necessitate non sumus, quin Dei gratia abundamus, post inspirationes, consilia, præcepta, eleemosynam non facimus?

S. Chrysof. hom. 19. in 1. ad Cor. 3. Reg. 17.

D

¶ Cum misericordibus videtur non exacte, sed cursim, ut dicitur, Deus rationes exquirere.

PUNCTUM LXXXIII.

E Qui post prandium rationes percurrit, videtur, quod condonare vult. De quodam rationes reddituro, quasi eum culpans Dominus, ait: *Adipe Isai. 43. victimarum non inebriasti me.* q. d. Debebas me victimis inebriare, & rationes pro tuo libito percurrissem.

Eleemosynarum rationes Deo obiter spectant.

